

PENSIOENKRANT

BOUWEN VOOR EEN GOED PENSIOEN

VOOR FNV-LEDEN DIE PENSIOEN OPBOUWEN, HEBBEN OPGEBOUWD OF MET PENSIOEN ZIJN BIJ BPFBOUW

ONZE VOORSTELLEN VOOR EEN NIEUWE PENSIOENREGELING

JIJ KUNT HIEROVER STEMMEN

De pensioenregelingen gaan op de schop. Na het Pensioenakkoord in 2019 is er nieuwe wetgeving met de Wet Toekomst Pensioenen (WTP). Hieraan moeten alle pensioenregelingen uiterlijk in 2027 voldoen, ook in de bouwnijverheid. Het liefst zelfs een jaar eerder, in 2026.

HET GAAT OM DEZE CAO'S

Het pensioen in de bouwnijverheid wordt geregeld door pensioenfondsen bpfBOUW. Voor deze cao's geldt dat de pensioenregeling hier is onder-

gebracht: Bouw & Infra, Afbouw, Bikudak, Baksteen, Timmerindustrie en in de sector mortel (oa. de cao Betonpompbedrijven en de sector mortel).

EERST AKKOORD NODIG

Om alles op tijd klaar te hebben, zijn we begin 2023 gaan onderhandelen met de werkgevers. Pas na een akkoord kan bpfBOUW de nieuwe pensioenregeling in hun administratie en beleggingen gaan verwerken.

JIJ KIEST

De pensioenregeling is een afspraak tussen vakbonden en werkgeversorganisaties. Het gaat om een arbeidsvoorwaarde. FNV Bouwen en Wonen onderhandelt namens de werknemers

en de gepensioneerden met de werkgevers over de nieuwe pensioenregeling. De leden van FNV Bouwen en Wonen bepalen daarbij de uitkomst van de pensioen-onderhandelingen.

LEDENRAADPLEGING PENSIOENREGELING BOUWNIJVERHEID

De regeling die bpfBOUW uitvoert is voor alle cao's gelijk. Er zijn alleen nog verschillende premieverdelingen tussen werkgevers en werknemers en tussen de aanvullende arbeidsongeschiktheidsdekkingen. Dit verandert echter niet. De ledenraadpleging doen we dan ook tegelijk voor alle cao's.

REGIONALE LEDENBIJEENKOMSTEN

Wij willen jouw mening weten over de afspraken over de nieuwe pensioenregeling in de Bouwnijverheid. Daarvoor organiseert FNV Bouwen en

Vervolg van pagina 1

Wonen vanaf 20 november speciale ledenbijeenkomsten door het land, waarvan ook een aantal online bijeenkomsten.

VOOR WIE IS DE NIEUWE PENSIOEN-REGELING BEDOELD?

De nieuwe pensioenregeling geldt voor alle deelnemers:

- Werkenden in de Bouwnijverheid die premie voor hun latere pensioen betalen en pensioen opbouwen.
- Werkenden die onze sector hebben verlaten maar nog wel pensioenaanspraken hebben staan bij bpfBOUW (in pensioentermen: 'slapers').
- Gepensioneerden die een uitkering krijgen van bpf-BOUW.

Dus raadplegen wij zowel de werkende als de gepensioneerde FNV-leden in de Bouwnijverheid. We hebben geen werkenden met slapende rechten in al hun voormalige fondsen geregistreerd bij de FNV. Zij worden wel betrokken bij de pensioenregeling waarin zij nu pensioen opbouwen.

WAAROM VERANDEREN DE PENSIOENEN?

In het oude pensioenstelsel gingen we uit van het principe van voldoende dekkinggraad om de pensioenen in de toekomst zo volledig mogelijk te kunnen garanderen. Dit principe bleek in de afgelopen 15 jaar geleidelijk aan onhoudbaar en de behoefte aan een andere opzet van de pensioenen groeide.

VEEL VERMOGEN EN HOGE BUFFERS, TOCH GEEN ZEKERHEID

Het vertrouwen in het huidige pensioenstelsel is afgenomen. Het moest zekerheid bieden over de pensioenuitkering door opbouw van heel veel vermogen en buffers. Maar het pakte anders uit. De waarde van de toekomstige pensioenuitkeringen wordt berekend met de risicovrije marktrente. Door de lage rente stegen de verplichtingen (wat je in kas moet hebben voor toekomstige uitkeringen) explosief. Tegelijkertijd behaalden de fondsen goede rendementen op hun beleggingen, waardoor het vermogen van de fondsen groeide en groeide. Toch kon er meer dan 10 jaar geen indexatie worden gegeven. De dekkinggraad bleef namelijk (te) laag.

WIE ZIJN WIJ?

Hans Crombeen
Bestuurder Bouw & Infra

Peter Roos
Bestuurder Afbouw, Beton-
pompbedrijven, Mortel

Sabine de Vriend
Bestuurder Timmerindustrie

Ben Bleumer
Bestuurder Bikudak

Vervolg van pagina 2

Het vermogen groeide wel door de goede rendementen, maar de verplichtingen nog meer door de lage rente. Daarom is een ander type pensioen nodig dat minder afhankelijk is van de rente en beter aansluit bij de daadwerkelijk behaalde rendementen. Met de Wet Toekomst Pensioenen verdwijnt de schijnzekerheid van voldoende dekkingsgraad. Goede rendementen op de beleggingen van de pensioenfondsen kunnen nu sneller aan de deelnemers worden uitgekeerd.

MEER DUIDELIJKHEID OVER HOOGTE VAN HET PENSIOEN LATER

Een andere belangrijke reden is dat veel mensen ontevreden zijn dat zij geen inzicht hebben in wat ze

hebben ingelegd en wat de rendementen daarop zijn. Vooral veel jongeren en werkenden vrezen dat de pot straks leeg is en dat er voor hen geen pensioen meer is. Er is geen zicht op hun aandeel in het gezamenlijke vermogen dat is gereserveerd voor hun toekomstig pensioen. En je ziet ook niet dat elke ingelegde euro gemiddeld drie euro pensioenuitkering oplevert. Door de eigen inleg en rendementen zichtbaar te maken in een persoonlijk pensioenvermogen moet het nieuwe stelsel deze onvrede en misverstanden wegnemen.

FNV-film: Waarom een Pensioenakkoord?

Bekijk het [hier](#).

WAT IS DE KERN VAN DE VERANDERING?

HET PENSIOEN ZOALS HET WAS

Het huidige pensioen is een uitkeringsovereenkomst. Je bouwt jaarlijks iets meer dan 1,7% van je toekomstige pensioenaanspraken op. Daar wordt elke maand premie voor geheven, in totaal 25,8% over het brutoloon boven de € 16.322 (de franchise) met een maximum van € 68.005 (2023). De werkgevers in de Bouwnijverheid betalen daar overigens zo'n 60% aan mee, afhankelijk van de cao. Het pensioenfonds belegt de premies en de deelnemers krijgen bij pensionering de som van hun jaarlijks opgebouwde aanspraken.

Voorbeeld: je bouwt jaarlijks 1,738% van je pensioen op en je bent 42 jaar deelnemer, dan krijg je een pensioen van $42 \times 1,738\%$. Dat is dus 73% van je gemiddeld verdiende loon boven de franchise van € 16.322. Naast dit aanvullend pensioen van het pensioenfonds krijg je een AOW-uitkering van de overheid. Dat blijft ook zo in de toekomst.

IN DE TOEKOMST

In het nieuwe stelsel gaan we over naar een premieregeling. Jouw

premie komt in een persoonlijk pensioenvermogen, waar het fonds jaarlijks het beleggingsrendement aan toevoegt. Dat gebeurt leeftijdsafhankelijk. Want jongeren kunnen meer risico lopen zolang ze nog geen uitkering hebben, maar voor gepensioneerden is juist minder risico belangrijk om hun uitkering stabiel te houden.

WAT BLIJFT HETZELFDE IN HET NIEUWE PENSIOENSTELSEL?

- Het pensioenfonds blijft de gezamenlijke pensioenvermogens beleggen.
- Om na 42 jaar werken een pensioen te bereiken van 73% van je gemiddeld verdiende loon, zul je 25,8% premie moeten inleggen, net als nu.
- We kunnen in het nieuwe stelsel risico's blijven delen door collectief beleggen.
- Door solidariteit verminderen we de individuele risico's en versterken we de stabiliteit van uitkeringen, net als nu.
- Nog steeds is het mogelijk om je pensioen geheel of gedeeltelijk eerder in te laten gaan, net als nu.

WAT VERANDERT ER?

- De dekkingsgraad verdwijnt. We hoeven daardoor geen buffers meer aan te leggen op basis van de risicovrije rekenrente.
- Het toekomstige pensioen wordt een uitkomst van de ingelegde premie plus het behaalde rendement?

ZWARE BEROEPEN IN HET NIEUWE STELSEL

Het Pensioenakkoord van 2019 bevatte ook afspraken over zwaar werk en eerder uittreden. Dat was bereikt omdat in een aantal sectoren, zoals in de Bouw, Metaal en het Vervoer hiervoor samen met leden en kaderleden, acties zijn gevoerd.

MINDER STIJGING AOW-LEEFTIJD

De stijging van de AOW-leeftijd werd een aantal jaren bevroren en stijgt daarna minder snel. De koppeling tussen de AOW-leeftijd en de stijging van de gemiddelde levensverwachting is daardoor eerlijker geworden.

TOT 3 JAAR EERDER STOPPEN MET WERKEN

We kunnen weer afspraken maken in bedrijven en sectoren over regelingen om eerder uit te treden, zonder fiscale boetes. Deze Regelingen voor Vervroegd

Uittreden (RVU) zijn inmiddels in de meeste cao's in de Bouwnijverheid gerealiseerd. Met een uitkering ter hoogte van de AOW kun je maximaal 3 jaar eerder uittreden als je aan de voorwaarden voldoet. Je kunt deze uitkering verhogen door alvast iets uit je opgebouwde pensioen eerder op te nemen. Je pensioenpot moet dan wel voldoende gevuld zijn. In de Bouwnijverheid werken veel mensen in zware beroepen. Als de AOW-leeftijd nog verder oploopt, dan is het heel belangrijk dat je eerder kan stoppen.

BELANGRIJK VOOR DE PENSIOENREGELING

Deze zaken over zware beroepen zijn bereikt in het Pensioenakkoord, maar staan in deze ledenraadpleging niet ter discussie. Het gaat nu echt alleen over de inhoud van de pensioenregeling. Maar indirect blijft er wel een verband met eerder uittreden:

- Het is belangrijk dat het na te streven pensioen niet daalt, anders wordt het lastiger om een stukje van je pensioen eerder op te nemen om eerder te stoppen met werken. Want dan kan je latere pensioen uitkering te laag worden om normaal te kunnen leven.
- Een ander onderdeel van dat Pensioenakkoord uit 2019 was dat er een regeling moest komen voor zware beroepen. Afsproken werd dat er tijdelijk een mogelijkheid kwam om eerder te stoppen met werken door een tijdelijke wijziging van de RVU-heffing. Hierdoor kon een uitkering worden gedaan zonder dat er een extra belasting werd geheven. Daarnaast zou er worden gekeken naar een structurele regeling op basis van 45 dienstjaren. Helaas is uit onderzoek gebleken dat dit geen haalbare kaart is, dus wat nu?

De inzet van de FNV is een structurele RVU-regeling na 2025. Deze bestaat uit:

1. Verlenging van de regeling voor onbepaalde tijd;
2. Drempelbedrag boetevrijstelling verhogen;
3. Doelgroep RVU-regeling wordt vastgelegd per cao.

WELKE KEUZES VOOR HET NIEUWE PENSIOEN?

ZES THEMA'S MET VRAGEN AAN DE LEDEN

We staan in de nieuwe wet voor keuzes in onze pensioenregeling. We hebben de 6 belangrijkste thema's voor jullie op een rij gezet. We leggen een totaalpakket aan je voor.

Omdat de techniek van pensioen best ingewikkeld is, richten we ons op de hoofdrichting en uitgangspunten die wij zijn overeengekomen

1. SOLIDARITEIT OF INDIVIDUELE BELEGGING

Willen we risico's met elkaar blijven delen om grote schommelingen te voorkomen? Of willen we overgaan naar een meer individueel beleggingsproduct en pech en geluk van eigen keuzes accepteren?

In het nieuwe stelsel kunnen we in de pensioenregeling kiezen om zoveel mogelijk de solidariteit van het huidige stelsel te behouden. Bijvoorbeeld door een solidariteitsreserve in te voeren die een stuk van de beleggingsrisico's tussen de generaties deelt. In slechte beleggingsjaren kun je daarmee kortingen in de uitkeringen voorkomen, of je kunt - net als nu - kortingen uitsmeren over meerdere jaren.

We kunnen er ook voor kiezen om van de pensioenregeling een meer individueel beleggingsproduct te maken. Dan moet je als deelnemer zelf bepalen hoe je premie wordt belegd en hoeveel risico je wenst te nemen. Solidariteit in het delen van risico's tussen de generaties en een collectief beleggingsbeleid verdwijnen daarmee grotendeels uit de pensioenregeling.

FNV Bouwen en Wonen stelt voor om het collectieve en solidaire karakter van onze pensioenregeling zoveel mogelijk te behouden.

FNV-film: Wat is pensioen? Bekijk het [hier](#).

2. ONZE AMBITIE

Willen we dezelfde hoogte van het pensioen blijven nastreven of mag de premie omhoog voor hogere uitkeringen of kan het wel wat minder en goedkoper? In de huidige pensioenregeling is de premie 25,8% en de opbouw 1,738% per jaar. De premie wordt geheven over het loon boven € 16.322 (2023) tot een maximaal

pensioenloon van € 68.005,-. Van deze premie betaal je als werknemer ongeveer 40% en je werkgever 60%. Dit verschilt per cao. Per jaar wordt berekend of de opbouw van 1,738% met de afgesproken premie mogelijk is. Soms wordt dat niet gehaald en is de opbouw iets lager. Het uiteindelijke pensioen is afhankelijk van het aantal jaren dat er is deelgenomen en van het verdiende loon. Bij de huidige ambitie is de opbouw:

- Na 40 jaar deelname: $40 \times 1,738\% = 70\%$ van het gemiddeld verdiende loon,
- bij 42 jaar opbouw is dat 73%,
- en bij 45 jaar opbouw 78%.

Als we de huidige ambitie willen behouden, moet de premie ten minste gelijk blijven. Als we bereid zijn om meer premie te betalen of dat van werkgevers te eisen, dan zal het latere pensioen hoger worden. De pensioenpremie komt uit de loonruimte waarover in de cao wordt onderhandeld. Er zal daardoor altijd bij onderhandelingen over de pensioenpremie een relatie zijn met het loon en de caoverhoging.

FNV Bouwen en Wonen stelt voor om het huidige niveau van de premie en de na te streven pensioenhoogte te handhaven.

3. WELK RISICO?

Willen we meer of minder risico, met kans op hogere maar ook lagere pensioenen?

Pensioenfondsen beleggen een deel van de premies en het vermogen met meer risico dan in obligaties, want we

Vervolg van pagina 5

willen niet alleen een vaste uitkering maar ook indexatie. bpfBOUW belegt in verschillende soorten beleggingen (waaronder in vastgoed) om de risico's te spreiden. Dat doen ze omdat uit onderzoeken onder deelnemers steeds blijkt dat zij liever een stabiel pensioen hebben dan een onzeker pensioen, dat hoger maar ook lager kan zijn.

FNV Bouwen en Wonen stelt voor om niet meer risico te nemen dan nodig is om de ambitie te realiseren en vindt een zo stabiel mogelijk pensioen belangrijker dan een onzeker pensioen.

HET EFFECT VAN BELEGGINGSRISICO'S OP DE STABILITEIT VAN HET PENSIOEN

In de beleggingen kun je kiezen voor meer of minder risico. Risico in de beleggingen is sowieso nodig om te kunnen indexeren, want indexatie zit niet in de premie. Als we meer risico nemen is de kans op een hoger pensioen groter, maar ook is de kans dan groter op een lager pensioen of korten op de uitkeringen. Andersom leidt minder risico in de beleggingen tot gemiddeld een lager pensioen, maar de kans is wel kleiner op negatieve uitschieters en kortingen op de uitkering. Meer risico geeft grotere schommelingen in de uitkering, minder risico levert een stabiel pensioen op.

FNV-film: Waarom wordt je pensioen belegd?

Bekijk het [hier](#).

4. NABESTAANDENPENSIOEN

Willen we een goed nabestaandenpensioen behouden of vinden we dat partners meer voor zichzelf moeten zorgen?

In de huidige regeling bouw je jaarlijks nabestaandenpensioen op, zoals je ook ouderdompensioen opbouwt. Op je pensioenleeftijd kun je bepalen of je het opgebouwde nabestaandenpensioen wilt omzetten in een hoger ouderdompensioen of juist andersom. Als je overlijdt vóór de pensioendatum dan ontvangt je nabestaande 70% van het pensioen dat je zou ontvangen als je niet was overleden, maar tot de pensioendatum was blijven werken.

In de nieuwe pensioenregeling verandert het nabestaandenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum. In het kort gezegd krijgen de partners van deelnemers bij overlijden een levenslang

nabestaandenpensioen van 13% van het salaris en een tijdelijke partnerpensioen van € 18.000 per jaar tot de AOW-datum van de achtergebleven partner. Ongeacht hoe lang je aan de pensioenregeling deelneemt. Bij een salaris van € 50.000 per jaar is dat een partnerpensioen van 49% van het laatste salaris. Dit is een forse verbetering ten opzichte van de huidige regeling!

FNV Bouwen en Wonen stelt voor om het deel in de premie voor het nabestaandenpensioen gelijk te houden en in de nieuwe regeling voorrang te geven aan een goede uitkering voor lage inkomens.

5. INVAREN

Willen we de oude aanspraken van het huidige pensioenstelsel overbrengen naar het nieuwe of willen we twee gescheiden vermogens en pensioenen?

We staan voor de keuze om de oude rechten over te brengen naar het nieuwe contract. Dat heet invaren. Op die manier gelden de nieuwe regels ook voor de eerder opgebouwde pensioenaanspraken. Daarmee blijft het fonds een ongedeeld vermogen beleggen.

Een ongedeeld fonds heeft grote voordelen:

- De verbinding tussen jong en oud wordt voortgezet. De solidariteit tussen de generaties, tussen jong en oud, blijft intact. Die verbinding zou worden verbroken door de oude rechten in een gesloten fonds achter te laten en nieuwe rechten in een nieuw fonds onder te brengen.
- Hoge administratieve kosten door het opdelen van het pensioenfonds worden vermeden. Er zouden dan twee wettelijke regimes met ieder een eigen administratie moeten worden ingericht en onderhouden. Dat gaat bpfBOUW vele miljoenen extra kosten. Elk jaar. Het is dus van belang dat de oude rechten collectief overgaan om te voorkomen dat bpfBOUW twee fondsen en twee administraties moeten inrichten.
- Door de oude rechten onder te brengen in een nieuw ongedeeld fonds wordt voorkomen dat de kans op indexatie van de oude rechten afneemt. Het opgebouwde pensioen profiteert zo dus van de voordelen

Vervolg van pagina 6

van het nieuwe pensioenstelsel. Dat zou niet het geval zijn als die oude rechten achterblijven omdat de huidige regels voor indexatie, dekkingsgraad en rekenrente gehandhaafd blijven.

Belangrijk is dat de ingegane pensioenen en het perspectief op de toekomstige pensioenen ten minste gelijk blijven op het moment dat de nieuwe regeling ingaat en dat de oude rechten op zo'n manier worden omgezet dat dit doel wordt gerealiseerd.

FNV Bouwen en Wonen stelt voor om de oude rechten collectief in te varen.

6. COMPENSATIE

Door het beëindigen van de huidige pensioenregeling en daarmee het afschaffen van de doorsneesystematiek op transitiedatum, ondervinden bepaalde deelnemers nadeel van het wegvallen van de zgn. doorsneeopbouw in de nieuwe pensioenregeling. We hebben afgesproken dat deelnemers die nadeel ondervinden van het afschaffen van de doorsneesystematiek adequaat worden gecompenseerd door middel van het toekennen van extra pensioenaanspraken op de transitiedatum. De compensatie bestaat uit het gemis van toekomstige pensioenopbouw. De financiering van de compensatieregeling vindt in beginsel plaats uit het fonds vermogen van bpfBOUW en niet uit de premie.

FNV Bouwen en Wonen stelt voor om het gemis van toekomstige pensioenopbouw te compenseren door middel van het toekennen van extra pensioenaanspraken.

OVER DEKKINGSGRAAD, REKENRENTE EN INDEXATIE

DEKKINGSGRAAD:

De verhouding tussen het huidige vermogen van de pensioenfondsen en wat de fondsen in de toekomst aan uitkeringsverplichtingen hebben. Ofwel de verhouding tussen wat je nu in kas hebt en wat je in de toekomst moet betalen.

INDEXATIE:

De verhoging van de pensioenuitkeringen om de prijsstijgingen te compenseren.

REKENRENTE:

De risicovrije marktrente waarmee de verplichting van wat je in de toekomst moet betalen, wordt berekend.

Het huidige pensioenvermogen wordt gewaardeerd met de actuele marktwaarde. Je kunt dagelijks zien wat een obligatie of aandeel waard is. Maar hoeveel je in kas moet hebben om je toekomstige verplichtingen te dekken, is veel lastiger te bepalen. Omdat je als pensioenfonds een belofte doet (dus niet een garantie geeft) over de uitkering in de toekomst, mag je van de wetgever niet rekenen met de verwachte toekomstige rendementen van je beleggingen. De pensioenfondsen moeten gebruik maken van de risicovrije marktrente om hun belofte in de toekomst te kunnen nakomen. De risicovrije marktrente is al jaren heel laag. Ondanks de hoge rendementen op de beleggingen bleef de dekkingsgraad daardoor heel laag. Zo laag zelfs, dat de pensioenuitkeringen niet konden worden geïndexeerd. Pas sinds kort stijgt de rente en daarmee de dekkingsgraden van pensioenfondsen.

JIJ MAG STEMMEN!

Geef je mening over de uitkomst van FNV Bouwen en Wonen in de onderhandelingen met de werkgevers over de nieuwe pensioenregeling in de Bouwnijverheid. Je kunt stemmen tot uiterlijk 12 december 2023.

Vul het stemformulier in via:
fnv.nl/pensioenbouw

PENSIOENVOORLICHTING IN JOUW REGIO

FNV Bouwen en Wonen organiseert vanaf **20 november** door het hele land voorlichtingsbijeenkomsten over het nieuwe pensioenstelsel. Ook zijn er enkele online bijeenkomsten.

Ga voor meer informatie en aanmelden naar
fnv.nl/pensioen-bouw-aanmelden

Uitgave FNV | Tekst sector Bouwen & Wonen | Opmaak Studio FNV | Fotografie Unsplash, Martin de Bouter | Druk Repro FNV | Order 231176 | november 2023, © FNV